

ภาคผนวกที่ 4

3.1) ประเมินความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับข้อ บังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

1. ความนำทั่วไป

จากการดำเนินการออกแบบสอบถาม (QUESTIONNAIRE) ไปยังสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 324 คน เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2529 ปรากฏว่ามีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ตอบแบบสอบถามและส่งกลับมายังผู้เรียบเรียง จำนวน 29 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 8.95 โดยสามารถแยกสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้ดังนี้

1.1 ระดับอายุ

มีอายุระหว่าง 35 – 45 ปี จำนวน 10 คน

มีอายุระหว่าง 46 – 60 ปี จำนวน 15 คน

อายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน

1.2 เพศ

ชาย 26 คน

หญิง 3 คน

1.3 ศาสนา

ศาสนาพุทธ 26 คน

ไม่ระบุศาสนา 3 คน

1.4 เขตเลือกตั้ง

ในเขตกรุงเทพมหานคร 4 คน

ในเขตจังหวัดอื่น ๆ 15 คน

ไม่ระบุเขตจังหวัด 10 คน

2) ประเมินความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากคำถามจำนวนทั้งสิ้น 10 คำถาม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ตอบกลับมาและได้แสดงความคิดเห็นซึ่งผู้เรียบเรียงได้รวบรวมไว้ดังต่อไปนี้

2.1 คำถามข้อที่หนึ่ง ท่านคิดว่า ท่านเข้าใจรายละเอียดของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2528 ดีหรือไม่

คำตอบ มีผู้ออกความเห็นว่าเป็นใจได้ดีมาก 9 คน

มีผู้ออกความเห็นว่าเป็นใจปานกลาง 19 คน

ไม่ออกความคิดเห็น 1 คน

(1) ผู้ที่ตอบว่าเป็นใจได้ดีมาก ได้ให้เหตุผลที่พอสรุปได้ดังนี้

ก. ข้อบังคับการประชุมสภาฯ เป็นเรื่องที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องทราบ

ข. ข้อบังคับการประชุมสภาฯ เป็นข้อบังคับที่จะต้องถูกใช้ในการประชุมสภาฯ

เกือบทุกครั้ง

ก. ผู้ที่เข้าใจข้อบังคับการประชุมสภาฯ อย่างดีมาก มักจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งมานานหรือหลายสมัย ตลอดจนผู้ที่เป็นกรรมการพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุม และผู้ขอแปรญัตติข้อบังคับการประชุมสภานับนี้

(2) ผู้ที่ตอบว่าเป็นใจปานกลาง ได้ให้เหตุผลที่พอจะสรุปได้ดังนี้

ก. เนื่องจากการประชุมสภาสมัยสามัญประจำปีมีเพียง 1 สมัยเท่านั้น ซึ่งเป็นเวลาที่น้อย โอกาสในการใช้ข้อบังคับการประชุมสภาฯ จึงมีน้อยมาก รวมทั้งเมื่อเปิดสมัยประชุมสภาฯ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมักไม่มีโอกาสศึกษา เพราะมีภารกิจอื่น ๆ ต้องกระทำ

ข. ข้อบังคับการประชุมสภาฯ มีรายละเอียดมาก ดังนั้นเมื่อไม่ได้เป็นกรรมการพิจารณาร่างข้อบังคับ ทำให้ไม่สนใจศึกษารายละเอียดของข้อบังคับ

ก. ผู้ที่ตอบว่าเป็นใจข้อบังคับการประชุมสภาฯ แบบปานกลาง มีบางท่านเพิ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก จึงทำให้ไม่เข้าใจดีนัก

2.2 คำถามข้อที่สอง ท่านคิดว่า ท่านสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรฉบับปัจจุบันกับข้อบังคับการประชุมฯ ฉบับก่อน ๆ ได้หรือไม่

คำตอบ มีผู้ออกความเห็นว่าได้ จำนวน 17 คน

มีผู้ออกความเห็นว่าได้จำนวน 2 คน

มีผู้ตอบว่าไม่แน่ใจ 10 คน

ข้อสังเกต

ผู้ที่ตอบว่าสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อบังคับการประชุมสภาฯ ฉบับปัจจุบันกับข้อบังคับการประชุมสภาฯ ฉบับก่อน ๆ ได้ ได้ยกตัวอย่างประกอบด้วย ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ก. การเปลี่ยนจำนวนผู้รับรองในการเสนอชื่อผู้ที่จะดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎร จากเดิม 5 คนเป็น 20 คน (ข้อบังคับการประชุมสภาฯ ข้อ 5)

ข. ญัตติที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ ให้ผู้รับรองญัตติแสดงการรับรองโดยวิธียกมือขึ้นพ้นศีรษะแทนวิธีการอื่น (ข้อบังคับการประชุมสภาฯ ข้อ 45)

ค. เพิ่มจำนวนคณะกรรมการสามัญประจำสภา จาก 16 คณะ เป็น 18 คณะ รวมทั้งเพิ่มตำแหน่งรองประธาน เลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ และผู้ช่วยโฆษกของคณะกรรมการสามัญประจำสภา (ข้อบังคับการประชุมสภาฯ ข้อ 74, ข้อ 76)

ง. การห้ามสมาชิกสภาผู้แทนฯ สูบบุหรี่ในห้องประชุมสภา (ข้อ 127 ของข้อบังคับการประชุมสภาฯ)

จ. ประธานมีอำนาจสั่งให้รวม หรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ เว้นแต่ที่ประชุมจะมีมติเป็นอย่างอื่น (ข้อบังคับการประชุมสภาฯ ข้อ 69)

2.3 คำถามข้อที่สาม ก่อนที่ท่านจะดำเนินงานในสภา อาทิ ตั้งกระทู้ถาม เสนอญัตติอภิปราย ท่านได้ศึกษาข้อบังคับการประชุมสภาฯ ก่อนหรือไม่

คำตอบ ทุกครั้ง	14 คน
บางครั้ง	14 คน
ไม่เคยศึกษา	1 คน

ข้อสังเกต

(1) ผู้ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกมักจะศึกษาข้อบังคับการประชุมสภาฯ ทุกครั้งก่อนที่จะดำเนินงานในสภา

(2) ผู้ที่ตอบว่าศึกษาเป็นบางครั้ง มักเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงและมักผ่านการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนฯ มาแล้วหลายสมัย

2.4 คำถามข้อที่สี่ ในกรณีที่ท่านไม่เข้าใจข้อบังคับการประชุมสภาฯ ท่านปรึกษากับบุคคลดังต่อไปนี้

คำตอบ ประธานสภาฯ จำนวน	1 คน
ส.ส. จำนวน	12 คน
เจ้าหน้าที่สภา	8 คน
ไม่เคยปรึกษา	8 คน

ข้อสังเกต

(1) ผู้ที่ให้ทัศนะว่าได้ปรึกษากับ ส.ส. ด้วยกันเป็นส่วนมาก ให้เหตุผลว่า ส.ส. เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกัน เพราะอยู่ในวงการเดียวกัน หรือได้เคยศึกษากับเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองมาก่อน

(2) กรณีที่ปรึกษากับเจ้าหน้าที่ของรัฐสภา ก็เพราะเจ้าหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในรัฐสภา ย่อมเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในข้อบังคับการประชุมสภาฯ เป็นอย่างดี

2.5 คำถามข้อที่ห้า ท่านเห็นว่า ข้อบังคับการประชุมสภาฯ มีความสำคัญในการดำเนินงานของสภา หรือไม่

คำตอบ สำคัญมาก จำนวน 29 คน

ไม่ค่อยสำคัญ จำนวน - คน

ไม่แน่ใจ จำนวน - คน

ข้อสังเกต

ผู้ตอบส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า จะทำให้การประชุมสภาฯ ดำเนินไปได้ด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นไปตามขั้นตอนและรวดเร็ว ตลอดจนสามารถจัดข้อโต้แย้งระหว่าง ส.ส. ด้วยกัน หรือระหว่าง ส.ส. กับประธานสภาฯ

2.6 คำถามข้อที่หก ท่านเห็นด้วยกับการที่สภาผู้แทนราษฎรจะมีข้อบังคับการประชุมสภาฯ ฉบับถาวร ไม่จำเป็นต้องยกร่างข้อบังคับฯ ใหม่ทุกครั้งที่มีสภาฯ ชุดใหม่ หรือไม่

คำตอบ เห็นด้วย จำนวน 11 คน

ไม่เห็นด้วย จำนวน 17 คน

ไม่ออกความเห็น จำนวน 1 คน

ข้อสังเกต

(1) ผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นด้วยให้เหตุผลว่า ข้อบังคับการประชุมสภาฯ บางข้ออาจใช้ไม่ได้กับสภาพการณ์ปัจจุบัน และอาจมีปัญหาในการตีความ จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้รัดกุมยิ่งขึ้น

(2) ผู้ที่ตอบว่าเห็นด้วยให้เหตุผลว่า กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในข้อบังคับการประชุมสภาฯ ฉบับปัจจุบัน ส่วนใหญ่มักจะเหมือนกับกฎเกณฑ์ที่อยู่ในข้อบังคับการประชุมฉบับก่อน ๆ ดังนั้น หากจะแก้ไขปรับปรุง ก็ควรแก้ไขในข้อที่เห็นควรแก้ไขเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องเสียเวลา

ในการยก่างใหม่ ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองเวลาที่ใช้ในการประชุมสภาฯ ทั้งๆ ที่ปัจจุบันการประชุมสภาฯ ก็มีเพียง 1 สมัย และมีเพียง 90 วันเท่านั้น น่าจะเอาเวลาที่มืออยู่ไปดำเนินงานที่เป็นประโยชน์มากกว่า

2.7 คำถามข้อที่เจ็ด ท่านเห็นด้วยกับความเห็นที่ว่า ก่อนจะมีการประกาศใช้ข้อบังคับการประชุมสภาฯ ควรให้ตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเสียก่อนว่าเนื้อหาของข้อบังคับฯ ขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่

คำตอบ เห็นด้วย	8 คน
ไม่เห็นด้วย	16 คน
ไม่ออกความเห็น	5 คน

ข้อสังเกต

(1) ผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นด้วย ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ตุลาการรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจวินิจฉัยในเรื่องนี้ เพราะอำนาจในการตีความรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา ก็เป็นอำนาจของรัฐสภา ไม่ใช่อำนาจของตุลาการรัฐธรรมนูญ ดังนั้นควรเป็นเรื่องที่ ส.ส. ดำเนินการเองจะดีกว่า

(2) ผู้ที่ตอบว่าเห็นด้วย ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ข้อบังคับการประชุมสภาฯ ขัดกับรัฐธรรมนูญ ก็ควรให้ตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยหรือตรวจสอบเสียก่อน ซึ่งจะทำให้ปัญหาการตีความข้อบังคับการประชุมสภาฯ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่มีนัยลง

2.8 คำถามข้อที่แปด ท่านเคยศึกษาข้อบังคับการประชุมสภาฯ ของต่างประเทศหรือไม่

คำตอบ เคย จำนวน	3 คน
ไม่เคย จำนวน	24 คน
ไม่ออกความเห็น จำนวน	2 คน

ข้อสังเกต

(1) ส.ส. ที่ตอบว่าเคยศึกษาข้อบังคับการประชุมสภาฯ ของต่างประเทศ ได้ระบุชื่อ ว่า เคยศึกษาข้อบังคับการประชุมสภาฯ ของอังกฤษ ฟิลิปปินส์ และของสหรัฐอเมริกา

(2) ส.ส. บางท่านตอบว่าไม่เคยศึกษา เพราะเห็นว่าไม่จำเป็น เนื่องจากลักษณะของรัฐสภาไทยมีความแตกต่างกับลักษณะของรัฐสภาต่างประเทศ

2.9 คำถามข้อที่เก้า จากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับการพัฒนาประชาธิปไตย” จัดโดยสภาผู้แทนราษฎร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมูลนิธิฟรีดริช เอแบรท เมื่อวันที่ 6 – 8 กันยายน 2528 ได้ผลสรุปการสัมมนาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในข้อบังคับบางข้อ ไม่สามารถถือปฏิบัติได้เนื่องจากฝ่ายบริหารมีอำนาจเหนือกว่า เช่น ข้อบังคับการประชุม ข้อ 11 วรรค 2 “ให้ประธานสภาจัดให้มีการถ่ายทอดการประชุมทางวิทยุกระจายเสียงและหรือโทรทัศน์ หากมีเหตุขัดข้องให้แจ้งที่ประชุมทราบ” นั้น ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับผลสรุปดังกล่าว

คำตอบ เห็นด้วย	17 คน
ไม่เห็นด้วย	5 คน
ไม่ออกความเห็น	7 คน

2.10 คำถามข้อที่สิบ หากท่านเห็นด้วยในข้อ 9 ท่านคิดว่าควรแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ด้วยวิธีใด

คำตอบ ส.ส. ที่ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นแตกต่างกันออกไป บางท่านเสนอว่าควรแก้ไขข้อบังคับการประชุมสภา ให้อยู่ในเฉพาะขอบเขตอำนาจของสภาเท่านั้น ไม่ควรเขียนข้อบังคับไว้ในลักษณะที่บังคับฝ่ายบริหาร

ส.ส. บางท่านแสดงความคิดเห็นว่า ในกรณีเกี่ยวกับการมีสถานีวิทยุของรัฐสภานั้น ควรที่ฝ่ายรัฐบาลจะให้การสนับสนุน เพราะจะเป็นการเผยแพร่งานของสภาฯ รวมทั้งเป็นการให้การศึกษาแก่ประชาชนด้วย

3.2) ประเมินความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภาเกี่ยวกับข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา

1) ความนำทั่วไป

จากการดำเนินการออกแบบสอบถาม (QUESTIONNAIRE) ไปยังสมาชิกวุฒิสภา จำนวน 243 ฉบับ เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2529 ปรากฏว่ามีสมาชิกวุฒิสภาที่ตอบแบบสอบถาม และส่งกลับมายังผู้เรียบเรียง จำนวน 18 ฉบับ คิดเป็นจำนวนร้อยละ 7.41 โดยสามารถแยกสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้ดังนี้

1.1 ระดับอายุ

อายุระหว่าง 35 – 45 ปี จำนวน 1 คน

อายุระหว่าง 46 – 60 ปี จำนวน 9 คน

อายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 7 คน

ไม่ทราบข้อมูล จำนวน 1 คน

1.2 เพศ

เพศชาย จำนวน 16 คน เพศหญิง 1 คน

ไม่ทราบข้อมูล จำนวน 1 คน

1.3 ศาสนา

พุทธศาสนา จำนวน 17 คน

ไม่ทราบข้อมูล จำนวน 1 คน

2) ประเมินความเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถาม

2.1 คำถามที่หนึ่ง ท่านคิดว่า ท่านเข้าใจรายละเอียดของข้อบังคับการประชุม
วุฒิสภา พ.ศ. 2527 ดี หรือไม่

คำตอบ ดีมาก จำนวน 5 คน

ปานกลาง จำนวน 13 คน

ข้อสังเกต

(1) ผู้ที่ตอบว่าเข้าใจดีมาก ให้เหตุผลว่า เนื่องจากในการประชุมทุกครั้งจะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับการประชุมสภาวุฒิสภา และต้องใช้ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา วุฒิสมาชิกบางท่านที่เข้าใจดีมาก เป็นเพราะมีส่วนในการร่างข้อบังคับฉบับนี้ด้วย หรือเป็นประธานกรรมการปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบรัฐสภา หรือเป็นรองประธานวุฒิสภา

(2) ผู้ที่ตอบว่าเข้าใจปานกลาง เป็นเพราะไม่ค่อยได้มีโอกาสใช้ และไม่ค่อยมีเวลาศึกษาในรายละเอียดมากนัก

2.2 คำถามข้อที่สอง ท่านคิดว่า ท่านสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง
ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาฉบับปัจจุบันกับข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาฉบับก่อนได้หรือไม่

คำตอบ ได้ จำนวน 9 คน

ไม่ได้ จำนวน 3 คน

ไม่แน่ใจ จำนวน 6 คน

ข้อสังเกต วุฒิสมาชิกที่ตอบว่าสามารถแยกข้อแตกต่างระหว่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาฉบับปัจจุบันกับฉบับก่อน ๆ ได้ ได้ยกตัวอย่างดังต่อไปนี้

ก. ในข้อที่ 33 ของข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาฉบับปัจจุบัน ระบุไว้ว่า “ผู้ตติขอให้คณะกรรมการสามัญคณะใดคณะหนึ่ง หรือขอให้สภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญ กระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าสามสิบคน

ผู้ตติตามวรรคหนึ่ง ต้องระบุกิจการที่จะกระทำหรือเรื่องราวที่จะสอบสวนหรือศึกษาและขอบเขตของการดำเนินการให้ชัดเจน”

ซึ่งความในข้อ 33 นี้ เดิมไม่มีในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาฉบับก่อน ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียในแง่ที่ว่า สมาชิกวุฒิสภาทำหน้าที่ได้ไม่เต็มที่เช่นเดิมและเท่าที่ควรจะเป็น เพราะการที่จะมีสมาชิกรับรองถึง 30 คนเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก

ข. เนื่องจากบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2521 ได้สิ้นสุดลง ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาฉบับปัจจุบันจึงได้ถูกตัดในส่วนที่ไม่จำเป็นของข้อบังคับฯ ฉบับเก่าออกไป และได้มีการแก้ไขวิธีการลงคะแนนเสียงโดยตัดวิธีการดปุ่มไฟฟ้าออกไป (ข้อ 60 (1) ของข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2522 กับข้อ 62 ของข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ฉบับ พ.ศ. 2527)

ค. วิธีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาฉบับปัจจุบัน ต่างกับในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2522 โดยเพิ่มเติมข้อความในข้อ 108 (ข้อบังคับฯ ฉบับปัจจุบัน) ไว้ว่า

“ในการพิจารณาในวาระที่สอง ให้ที่ประชุมตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณามีจำนวนไม่เกินสี่สิบห้าคน และกรรมการที่แต่ละสภาตั้งจะมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภา”

ง. จำนวนของคณะกรรมการวิสามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ข้อ 68 เดิม กำหนดให้มี 11 คณะ และคณะหนึ่ง ๆ มีกรรมการจำนวน 15 คน แต่ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาฉบับปัจจุบันข้อที่ 71 กำหนดให้มีกรรมการวิสามัญประจำวุฒิสภาจำนวน 12 คณะ และคณะหนึ่ง ๆ มีกรรมการจำนวนคณะละ 19 คน

จ. การเลือกประธานสภา ข้อบังคับปัจจุบันข้อ 59 ให้ประธานที่ประชุมเชิงุฒิสมาชิกไม่น้อยกว่า 5 คน เป็นผู้ตรวจนับ ข้อบังคับเดิมให้เลขาธิการรัฐสภาเป็นผู้ตรวจนับ

ฉ. ข้อบังคับปัจจุบัน กำหนดเรื่องการถอนชื่อจากการเป็นผู้รับรองหรือจากการเป็นผู้ร่วมกันเสนอญัตติใด จะกระทำได้เฉพาะก่อนที่ประธานสภาส่งบรรจุญัตตินั้นเข้าระเบียบวาระประชุมในกรณีที่ประธานสภาส่งบรรจุญัตตินั้นเข้าระเบียบวาระประชุมแล้ว จะถอนได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของที่ประชุม ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมจากข้อบังคับฯ ฉบับก่อน

2.3 **คำถามที่สาม** ก่อนที่ท่านจะดำเนินงานในสภา อาทิ ตั้งกระทู้ถาม การเสนอญัตติ อภิปราย ท่านได้ศึกษาข้อบังคับการประชุมสภาฯ ก่อนหรือไม่

คำตอบ ทุกครั้ง จำนวน 10 คน

บางครั้ง จำนวน 5 คน

ไม่เคยศึกษา จำนวน 3 คน

ข้อสังเกต วุฒิสมาชิกที่ตอบว่าศึกษาทุกครั้ง ให้เหตุผลว่า เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความคล่องตัว หากเป็นกรณีที่มีปัญหาจะได้เตรียมหาวิธีการแก้ไขไว้ล่วงหน้า

2.4 **คำถามที่สี่** ในกรณีที่ท่านไม่เข้าใจข้อบังคับการประชุมสภาฯ ท่านปรึกษากับบุคคลดังต่อไปนี้

คำตอบ วุฒิสมาชิก 10 คน

เจ้าหน้าที่ของสภา 5 คน

ปรึกษาทั้งประธานสภา วุฒิสภา และเจ้าหน้าที่ฯ 1 คน

ไม่เคยปรึกษา 2 คน

ข้อสังเกต เหตุที่วุฒิสมาชิกส่วนใหญ่ปรึกษากับวุฒิสมาชิกด้วยตนเอง เพราะเป็นบุคคลในวงการเดียวกัน

2.5 คำถามที่ห้า ท่านเห็นว่าข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา มีความสำคัญในการดำเนินงานของสภาหรือไม่

คำตอบ สำคัญมาก	13 คน
ไม่ค่อยสำคัญ	2 คน
ไม่แน่ใจ	3 คน

ข้อสังเกต วุฒิสมาชิกส่วนใหญ่ที่ตอบว่า ข้อบังคับการประชุมฯ สำคัญมาก ให้เหตุผลว่า เป็นเพราะข้อบังคับการประชุมถูกใช้ในการดำเนินงานของสภาและในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา

2.6 คำถามที่หก ท่านเห็นด้วยกับการที่วุฒิสภาจะมีข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาฉบับถาวร ไม่จำเป็นต้องมีการยกร่างข้อบังคับใหม่ทุกครั้งที่มีวุฒิสภาชุดใหม่หรือไม่

คำตอบ เห็นด้วย	8 คน
ไม่เห็นด้วย	7 คน
ไม่ออกความเห็น	3 คน

ข้อสังเกต วุฒิสภาที่เห็นด้วย ให้เหตุผลว่า ไม่มีความจำเป็นต้องยกร่างใหม่ทุกครั้งที่มีวุฒิสภาชุดใหม่ และหากว่ามีความจำเป็นต้องแก้ไขบางเรื่อง ก็มีบทบัญญัติในข้อบังคับที่เปิดโอกาสให้แก้ไขได้เพื่อให้ข้อบังคับมีความเหมาะสมกับสถานการณ์

ส่วนฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย มีความเห็นว่าเมื่อสภามีการเปลี่ยนแปลง ข้อบังคับของสภาก็ควรจะเปลี่ยนแปลงและข้อบังคับของสภาชุดเก่าไม่ควรมีผลไปบังคับใช้กับสภาชุดใหม่

2.7 คำถามที่เจ็ด ท่านเห็นด้วยกับความเห็นที่ว่า ก่อนจะมีการประกาศใช้บังคับการประชุมวุฒิสภา ควรให้ตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเสียก่อนว่า เนื้อหาของข้อบังคับขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่

คำตอบ เห็นด้วย	5 คน
ไม่เห็นด้วย	10 คน
ไม่ออกความเห็น	3 คน

ข้อสังเกต ผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นด้วย ให้เหตุผลว่า

- (1) ไม่ใช่หน้าที่ของตุลาการรัฐธรรมนูญ
- (2) กรรมการร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภามีความระมัดระวังอยู่แล้ว
- (3) ข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภาและของสภาผู้แทนราษฎร ได้ถูกพยายามร่าง

ขึ้น โดยให้สอดคล้องกันคืออยู่แล้ว

28. คำถามที่แปด ท่านเคยศึกษาข้อบังคับการประชุมสภาของต่างประเทศหรือไม่

ไม่

คำตอบ เคย 2 คน

ไม่เคย 15 คน

ไม่ออกความเห็น 2 คน